

ספר

צפנת

פענה

דרשות המהרי"ט
על התורה

שחבר ותקן גברא רבא דמנטרן גלין ליה ה"ה
הרב המופלא כמוהר"ר יוסף בן הרב הגדול
כמוהר"ר משה מטראני זצוק"ל

ספר בראשית

מהדורת שטערן

תוכן הענינים

1		הקדמה
2		דבר המערכת
5		תולדות המחבר

2		הקדמת בן הרב המחבר
יא		המלצת רבי יום טוב בן יעיש זצ"ל
יג		הקדמת המביא לבית הדפוס
יד		הקדמת המגיה השני

טו		פרשת בראשית
טז		פרשת נח
ע		
עג		פרשת לך לך
עו		
פב	דרוש ראשון	
צה	דרוש שני	פרשת וירא
קח	דרוש ראשון	
קכא	דרוש שני	
קכו	דרוש שלישי	פרשת חיי שרה
קמז	דרוש ראשון	
קסב	דרוש שני	פרשת תולדות
קעח	דרוש ראשון	
קפה	דרוש שני	
קצג	דרוש שלישי	פרשת ויצא
רג	דרוש ראשון	
רח	דרוש שני	פרשת וישלח
רטז	דרוש ראשון	
רכח	דרוש שני	פרשת וישב
רמא	דרוש ראשון	
רמו	דרוש שני	פרשת מקץ
רנו		פרשת ויגש
רסח		פרשת ויחי

רעז		מפתח ענינים מפורט
-----	--	-------------------

הקדמה

ישמחו הלומדים ויגילו היראים בהגלות מחדש ברוב פאר והדר אור יקרות ספר רב הכמות והאיכות צפנת פענה על ספר בראשית, דרשות רבנו הגדול המהרי"ט זצ"ל. מאוד ישמח ליבנו אף תגל נפשינו כי האציל ה' לנו ברכה והגענו עד הלום להחל במלאכה הנכבדה הזאת.

תודתנו נתונה להרה"ג ר' יצחק פערמאן שליט"א ר"מ בישיבת פילאדעלפיא שמסר לנו ספר מדפוס ראשון שנת ת"ח שממנו העתקנו כל הספר, כי המהדורא שהיתה ברשותנו משנת תש"ל היא מטושטשת, ואי אפשר לקרותה כהוגן. ואני נושא כפי לאל עליון קונה שמים וארץ, כאשר החילות להראות חסדך אלינו בספר בראשית, כן תזכנו לגמור שאר הדרשות על שאר החומשים ולהוציאם בקרוב לאור עולם.

ואל תמנע טוב מבעליו. תשואות חן חן לכבוד אהובי וידידי הגאון ר' דוב פרוינד שליט"א ראש כולל בית שלום וישיבת אמרי צבי, אשר לא חס על זמנו היקר מפז לחפש אברכים מוכשרים גדולי תורה ויראה להדר הספר בכל מיני הידורים במלאכת מחשבת, גם לרבות כותרות בראש כל עניין להקל על ההוגים בתורת רבנו זצ"ל, ומפתח בסוף הספר מכל הכותרות, וגם אחר כך עבר על כל הנ"ל כדי להוציאם בתכלית השלימות. ועל הכל נודה לבנו יקירו של ידידי ראש הישיבה, סופר מהיר, בר אוריין, אמן ומומחה להוצאת ספרי קודש, הרב אלכסנדר צבי שליט"א. אשר עמל רבות לציון כל המראי מקומות, וטרח להביא מקורות של רבותיו של רבינו ומקורות של דברי האחרונים המביאים דברי רבינו בהרבה מקומות פזורים, והביא את הספר לידי גמר באופן מושלם, למען ירוץ בו הקורא. זכות המחבר יעמוד להם ולזרעם שלא תמוש התורה מפיהם ומפי זרע זרעם עד עולם.

השיר והשבח לחי עולמים. עלינו לשבח לאהובי ידידי הרב ר' חיים זאב שטערן שליט"א שבנדיבות לבו הרים תרומה לבית ה' בעד כל המלאכה היקרה הזאת, ישלם ה' משכורתו ויישר חילו, וזכות הגאון המחבר יעמוד לו ולביתו ויזכה לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ויראה, ולהגדיל תורה ולהאדירה עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

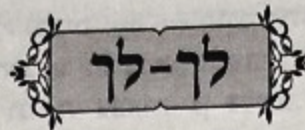
ואני תפילה לך ה' עת רצון שלא ימוש ספר התורה הזה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם וזכות המחבר יעמוד לי ולביתי, העומדת לימיני לסמכיני, ולזרעי ולזרע זרעי עד עולם.

אברהם דוב בהר"ר יונה הלוי **ברומברג**

ערב ראש השנה תשס"ט

ישיבת שער התלמוד

ליקוואוד נוא דזשערזי

דרוש ראשון

(בראשית רבה מד, ד) אל תירא אנרם אנכי מגן לך (בראשית טו, א), רבי לוי אמר תרתי לפי שהיה אנינו אברהם מתפחד ואומר, תאמר אותן אוכלסין שהרגתי שהיה בהם צדיק אחד ויר"ש אחד וכו', תאמר אותן המלכים שהרגתי שבניהם מכנסין וכו' ועושים עמו מלחמה וכו', ורבנן אמרי חדא וכו' תאמר שנתקבלתי שכרי בעולם הזה ואין לי כלום לעתיד לבא.

"אל תירא אנרם אנכי מגן לך", ממה היה אברהם ירא? – דקדוקים בדברי המדרש ויש לדקדק מה כחו של ר' לוי יפה משל חכמים, פי שנים, לומר בו ב' טעמים. ועוד דהוה ליה למימר רבנן אמרי חדא ור' לוי אמר תרתי. ופירש מהר"ר אליהו ז"ל (הובא בספר הנותן אמרי שפר, פרשת לך לך), שר' לוי אמר שיש בכלל אל תירא ב' דברים שהיה מתיירא, כנגד בני המלכים אמר אנכי מגן לך, כנגד האוכלוסין שכרך הרבה מאד (המשך הפסוק אנכי מגן לך). וזה דוחק קצת, אבל רבנן אמרי יראה אחת לבד היתה, וכנגדה אמרו אנכי מגן לך ושכרך הרבה מאד ¹⁰.

וקשה לי שלא הזכירם כסדר אלא הזכיר עונש האוכלוסין תחלה. ועוד שרש"י ז"ל פירש אנכי מגן לך ולא תירא מן העונשים. ועוד קשה היאך אפשר לפרש שכרך הרבה מאד על הריגת האוכלוסין, לא מסתיא דלא אעניש, אלא שמרובה בשכר. וע"ד המשל שהביא [משל לאחד שהיה עובר לפני פרדסו של מלך, ראה חבילה של קוצים וירד ונטלה, והציץ המלך וראה אותו, התחיל מטמן מפניו, א"ל מפני מה אתה מטמן, כמה פועלים הייתי צריך שיקושו אותה, עכשיו שקששת אותה] בא וטול שכרך. אין די שכר מרובה אלא כמסיע חבילות של קוצים ממקום אל מקום, ולא יצדק בזה לומר שכרך הרבה מאד ה"ש שסוף סוף לצורך עצמו נטל.

ועוד קשה לאידך טעמא שמא בני המלכים יבואו ויכנסו אוכלוסין כו', פה קדוש יאמר דבר זה והלא כל הנצחון שנצח את המלכים, לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחו יתברך

טו. עיין בספר הנותן אמרי שפר ביאור הדברים: שרבנן ורבי לוי לא באו לפרש תחילת הפסוק "אל תירא אברהם", אלא את המשך הפסוק: "אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד", ולפי זה מתיישב, שרבי לוי לא הוסיף על רבנן אלא רק חלק עליהם, וסבר ש"אנכי מגן לך" ו"שכרך הרבה מאד" הם ב' דברים נפרדים.